

Dnr HZ 2017/630-4

Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd
Box 490
129 04 HÄGERSTEN

HÄGERSTEN-LILJEHOLMEN
STADSELSFÖRVALTNING

2018 -05- 29

Vaktmästeriet/post

Ärendet

Tillsyn av individ- och familjeomsorg vid Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd i Stockholm.

Ärendet avser granskning av 15 inkomna anmälningar som inte har lett till utredning, så kallade förhandsbedömningar. Förhandsbedömningar avseende perioden 1 juni till 17 november 2017 har granskats. En av de femton granskade förhandsbedömningarna utgår då granskningsmallen ej är korrekt ifylld.

Beslut

Inspektionen för vård och omsorg (IVO) avslutar ärendet.

Skälen för beslutet

IVO bedömer att de åtgärder som nämnden redovisade vid inspektionstillfället ger förutsättningar för att komma till rätta med brister som framkommit i granskningen. IVO ställer därför inte krav på åtgärd. Tillsynen i detta ärende har i huvudsak visat följande:

- Nämnden brister i en av förhandsbedömningarna då utredning enligt 11 kap. 1 § socialtjänstlagen (2001:453) ska inledas utan dröjsmål då anmälan kan föranleda någon åtgärd från nämnden
- Nämnden ger inte alltid barn möjlighet att komma till tals eller få information i samband med förhandsbedömningar.
- Nämnden brister i att göra skyddsbedömningar samma dag som anmälan inkom eller dagen efter. Bedömningen är dokumenterad och daterad.
- Nämnden har ett korrekt sätt att dokumentera att utredning inte inleds, skälen för nämndens beslut, beslutsdatum samt namn och befattning eller titel på den som har fattat beslutet.
- Nämnden håller tidsgränsen på 14 dagar för att fatta beslut om att inte inleda utredning.

Allvarliga anmälningar där nämnden borde ha inlett utredning

IVO bedömer att nämnden brister i en av de granskade förhandsbedömningarna då nämnden valt att inte inleda utredning trots de allvarliga uppgifterna som anges nedan. Utredning enligt 11 kap. 1 § SoL ska inledas utan dröjsmål då anmälan kan föranleda någon åtgärd från nämnden. Utifrån intervjun framkommer att nämnden bedriver ett utvecklingsarbete kring förhandsbedömningar varför IVO inte ställer krav på åtgärder.

IVO bedömer att nämnden i nedanstående ärende borde inlett utredning gällande barnet (ref.nr 10 augusti). I en anmälan från psykiatri framkommer att den ena föräldern till två minderåriga barn är inlagd på grund av försämring i en psykosjukdom med rösthallucinationer. I anmälan framkommer att barnen är rädda för föräldern då hen sitter tyst och kämpar med rösterna. Nämnden har i detta ärende tagit beslut att inte inleda utredning då de bedömt att den andra föräldern visar god förmåga att skydda sina barn samt att föräldern är känslomässigt tillgänglig för dem. Grund för bedömning är att familjen har strategier för föräldrarnas sjukdom, barnen brukar gå till sina rum när föräldern börjar hallucinera och bete sig aggressivt.

Av 5 kap. 1 § SoL framgår att socialnämnden ska verka för att barn och ungdom växer upp under trygga och goda förhållanden och i nära samarbete med hemmen sörja för att barn och ungdom som riskerar att utvecklas ogynnsamt får det skydd och stöd som de behöver och, om den unges bästa motiverar det, vård och fostran utanför det egna hemmet. Enligt 11 kap. 1 § SoL ska nämnden utan dröjsmål inleda utredning av vad som genom ansökan, anmälan eller på annat sätt kommit till nämndens kännedom och som kan föranleda någon åtgärd av nämnden.

Samtal med barn vid förhandsbedömning

IVO bedömer att nämnden brister i att ge barn möjlighet att komma till tals samt att ge barn information i samband med förhandsbedömningar. IVO ställer inte krav på åtgärder då det utifrån intervjun framkommer att nämnden bedriver ett övergripande utvecklingsarbete kring förhandsbedömningar. I utvecklingsarbetet ingår bland annat hur nämnden ska samtala med barn och att dokumentationen av dessa sker i enlighet med gällande lagstiftning.

Nämnden har dokumenterat anledningar till att man inte har pratat med barnen i tolv av fjorton granskade förhandsbedömningarna. I flera av motiveringarna framgår att nämnden har nöjt sig med vårdnadshavarnas förklaring och inte kontaktat barnet. IVO vill understryka vikten av att dokumenterade skäl för att avstå från barnsamtal ska vara godtagbara. Nämnden har ett stort ansvar när det

gäller att ge barn möjligheter att komma till tals och avstående från barnsamtal måste således ske på godtagbara grunder. Detta är en synpunkt som IVO lämnar till nämnden i denna del av granskningen. IVO vill framhålla att nämnden har ett ansvar att utreda synpunkter, som framgår av 5 kap. 3 § Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (SOSFS 2011:9) om ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete.

Nämnden har enligt förhandsbedömningarnas dokumentation samtalat med två av barnen som berörs av anmälan. I tio förhandsbedömningar har nämnden inte samtalat med barnen men redogjort för särskilda skäl för detta. I sju av dessa förhandsbedömningar bygger bedömningen på information från vårdnadshavare eller att vårdnadshavarna ska informera barnet. Dessa barn var i åldern 2-17 år. I två av förhandsbedömningarna har nämnden inte talat med barnet (nr 11 september och nr 10 augusti) och det saknas redogörelse för varför nämnden inte har samtalat med barnet.

I intervju med nämnden framkommer att de har haft utbildningar i barnsamtal och de har arbetat mycket med att se till att barnet får rätt information oavsett vad föräldrarna vet. De har de senaste månaderna infört ett nytt arbetssätt vad det gäller ungdomar vilket bl.a. innebär att de ringer upp ungdomar för att få deras syn på anmälan.

Av 11 kap. 10 § SoL framgår att när en åtgärd rör ett barn ska barnet ges möjlighet att framföra sina åsikter i frågor som rör barnet samt få relevant information.

Av 5 kap. 2 § Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (SOSFS 2014:5) om dokumentation i verksamhet som bedrivs med stöd av SoL, LVU, LVM och LSS framgår att om förhandsbedömningen gäller ett barn och barnet inte själv har kommit till tals ska anledningen till detta dokumenteras.

Skyddsbedömningar

IVO bedömer att nämnden vid ett tillfälle brister i att göra en bedömning om ett barn är i behov av omedelbart skydd vilket ska ske samma dag som anmälan inkommer eller senast dagen efter. IVO ställer inga krav på åtgärder då det i intervjun framkommer att nämnden bedriver ett övergripande utvecklingsarbete kring förhandsbedömningar i vilken skyddsbedömningar är en del.

Av de granskade förhandsbedömningarna framkommer att nämnden gjort skyddsbedömningar samma dag som anmälan inkommit i tolv av de granskade förhandsbedömningarna, i en förhandsbedömning dagen därpå och samt i en förhandsbedömning (nr 15 oktober), tre dagar efter

att anmälan inkom. Namn och befattning på den som gjort bedömningen står angivet i alla förhandsbedömningar.

När en anmälan rör barn eller unga ska socialnämnden, enligt 11 kap. 1 a § SoL, göra en bedömning av om barnet eller den unge är i behov av omedelbart skydd. En sådan bedömning ska dokumenteras. Enligt prop. 2012/13:10 s. 60, ska skyddsbedömningen göras samma dag som anmälan kommer in eller senast dagen efter om anmälan kommer in sent den dagen. Av 5 kap. 4 § SOSFS 2014:5 framgår att dokumentationen av en omedelbar skyddsbedömning ska innehålla uppgifter om vilken bedömning som har gjorts av barnets eller den unges behov av omedelbart skydd, vilka faktiska omständigheter och händelser av betydelse som ligger till grund för nämndens bedömning, när bedömningen har gjorts samt namn och befattning eller titel på den som har gjort bedömningen.

Dokumentation av beslut att inte inleda utredning

IVO konstaterar att nämnden i de aktuella förhandsbedömningarna dokumenterar korrekta uppgifter gällande om utredning ej inleds, skälen för beslutet, datum, namn, befattning samt rätt delegat.

IVO noterar av intervjun med nämnden att arbetsledaren i mottagningsgruppen har delegation på att fatta beslut om att inte inleda utredning.

Av 5 kap. 2 § SOSFS 2014:5 framgår att om nämnden efter en förhandsbedömning beslutat att inte inleda en utredning enligt SoL, ska detta dokumenteras med uppgifter om att en utredning inte inleds, skälen för nämndens beslut, beslutsdatum samt namn och befattning eller titel på den som har fattat beslutet.

Enligt 7 kap. 5 § kommunallagen (2017:725) får en nämnd uppdra åt en anställd hos kommunen att besluta på nämndens vägnar i ett visst ärende eller en viss grupp ärenden, med vissa undantag. Vid tiden för granskningen fanns motsvarande bestämmelse i 6 kap. 33 § i den numera upphävda kommunallagen (1991:900).

Tidsgräns för att fatta beslut om att inte inleda utredning

IVO bedömer att nämnden enligt 11 kap. 1 a § SoL håller tidsgränsen om 14 dagar för att fatta beslut om att inte inleda utredning på inkomna anmälningar.

Enligt 11 kap 1 a § SoL ska beslut att inte inleda utredning fattas inom fjorton dagar efter det att anmälan kommit in, om det inte finns synnerliga skäl. Tidsgränsen på 14 dagar är en övre gräns. Det är

allvaret i anmälan som avgör hur snabbt beslut om utredning måste fattas.

Underlag

I VO genomförde den 17 november 2017 en förannmäld inspektion av individ- och familjeomsorgen i Hägersten-Liljeholmens stadsdelsförvaltning. Inspektörerna intervjuade tillförordnad biträdande enhetschef. Underlaget i form av inspektionsprotokoll har skickats till tillförordnad enhetschef för faktagranskning. De felaktigheter som påtalades har ändrats i protokollet.

Beslut i detta ärende har fattats av beslutsfattare Annelie Österberg. I den slutliga handläggningen har inspektören Gunilla Rönnqvist deltagit. Inspektören Ulla Barr har varit föredragande.

För Inspektionen för vård och omsorg

Annelie Österberg

Ulla Barr

